

Петльований Віталій Іванович

Біографія

Віталій Іванович Петльований (3 (16) грудня 1914, Вінниця — † 1989) — український радянський письменник.

Народився в м. Вінниця, в родині службовця. В 1921 р. родина переїхала до села Хорошеве Харківського району

Учасник Другої світової війни. Друкуватися почав 1935 року. Окремими виданнями вийшли збірки нарисів та оповідань "Бориславка" (1950), "Каховський репортаж" (1953) та ін.; повісті "Хотинці" (1949), "Кремлівський патруль" (1969), "Людина і хліб" (1971); романи "Сурми грають зорю" (1952), "Дівчина з передмістя" (1955), "Аміго" (1959), "Та це ж весна!" (кн. 1—2, 1962—65), "Сирена з мечем" (1972-1975), "Гуляй-гора" (1987). Головний герой творів Петльованого — радянський сучасник, людина високого обов'язку.

Нагороджений орденом Вітчизняної війни 2-го ступеня, іншими орденами та медалями.

Відомому українському письменнику Віталію Петльованому у ці грудневі дні виповнилося би 100 років. Із 1972 року доля літератора та його родини нерозривно пов'язана з Менщиною. Спогадами про Віталія Івановича ще 2004 року поділився тодішній голова Чернігівської спілки письменників Станіслав Реп'ях.

Навчаючись у Вінницькому педагогічному інституті, я зазримітив, що дівчата читають на лекціях якусь книжку. Одна закінчить і одразу ж передає другій, та – третій.

– Невже така цікава, що й доцентів слухати не хоче? – спитав я під час перерви.

– Дуже, – відповіла синьоока білявочка. – Захоплюючий сюжет, є характери. Та й автор – наш земляк, Віталій Петльований.

Тоді я вперше почув це прізвище і швиденько переглянув книжку. Автор писав жваво, енергійно і головне – не нудно...

Пізніше, працюючи в Чернігові, я приїхав до Мени і в розмові з першим секретарем райкому партії Павлом Кириловичем Сичем знову почув це ім'я.

– Віталій Іванович живе в нашому районі. Збудував у Макошині хатину і засів там за робочим столом. Матеріали шукає по всій окрузі...

А невдовзі на березі Десни зібралася компанія, можна б сказати, керівна – голови колгоспів, сільрад, ватажки району, гості-сусіди. Був серед них і Віталій Іванович.

Я з величезним інтересом спостерігав за ним. Передовсім він вражав своєю компетентністю: чудово розумівся на сільському господарстві, відмінно знав рослинний і тваринний світ. І взагалі дивився на все по-юнацькому закоханими очима.

Дехто з перших осіб районного масштабу поводився казенно, ні з того ні з сього бундючився, зверхньо висловлюючись про людей, нижчих рангом. Подеколи навіть кидав образливі слова на бакенщика, що варив юшку, мовляв, вовтузиться – так і апетит пропаде!

Віталій Іванович тут же починав говорити про людяність, простоту, скромність, повагу до співрозмовника і взагалі до кожного компаньйона.

Невимушеним і кмітливим був Петльований і в ділових зустрічах з людьми, коли збирав матеріали для своїх творів. До речі, автор великих полотен "Та це ж весна", "Сирена з мечем", він не цурався репортажів, замальовок, нарисів із переважно сільського життя, бо глибоко усвідомлював, що про рядових трударів треба писати. Адже це – данина їхній працелюбності, чесному ставленню до виконання своїх обов'язків. Він писав правдиво, ще і ще приїздив до цих же господарств на розмову з людьми.

– Не можна робити так, як робив один мій (та й твій) знайомий, – звернувся до мене. – Видав книжку, а коли її в селі прочитали, пригрозили: "Побачимо – пику розмалюємо. Тільки імена правильні, все інше – вигадка!"

Доброзичливість Петльованого я відчув і тоді, коли мені замовили в Держполітвидаві України книжку про Менський район, але заголовок – без права на заміну – дали такий: "Павло Кирилович Сич". Не дуже хотілося мені братися за цю справу. Але обставини були нелегкі: за тепле слово про видатного перекладача Григорія Порфировича Кочура, якого в той час розкритикувала газета "Радянська Україна", мене добряче притисли, два роки не друкували! Сидіти на задвірках не міг. Отож погодився.

– Не вагайся, берися! – підбадьорив Петльований. – Ти побачиш тут чудових людей, щирих у праці й пісні. Не пошкодуєш!..

Віталій Іванович ніколи не був одописцем, лакувальником. Оспівуючи хороше, позитивне, він гостро критикував недоліки, промахи, підказував шляхи до ліквідації недолугих явищ.

Його любили і прості трударі, і бригадири, і голови колгоспів, і керівники промислових організацій та підприємств, бо він завжди сіяв дух пошуку, творчого неспокою, не давав спати. І своїми творами, і своїми вчинками.

Ще скажу – Віталій Петльований був сміливою людиною. Якось я з

групою літераторів виступав у Макошині. Секретар парткому радгоспу ім. Шевченка катав нас великим катером по Десні:

– Поїдемо на Білу Кручу. Її дуже любив Олександр Довженко. Тільки давайте заберемо одного земляка, гостя з Києва. Он бачите – на березі: рибу ловить...

Земляк був неговірким, чим викликав у мене певну настороженість. Коли смикнули по склянці-другій, я запитав, чи не в органах він працює.

– А як ви вгадали?

– У вас на обличчі написано...

Ми так розгулялися, що ось-ось мало вдарити 12. Тоді виникла ідея:

– А давайте провідаємо Петльованого. Він зараз у Макошині...

Катер причалив до берега. Ми ледве видряпалися на високу кручу, де стояла хата письменника. Напродиво там ще світилося. Ми ввалилися до веранди. Віталій Іванович, що мав на той час проблеми із зором, розглядав нас і, впізнавши по голосу, гостинно сказав:

– Усі до хати! Дружинонько любя, накривай на стіл!

Ми весело чаркували. Віталій Іванович сипав анекдотами. Досить гострими, колючими. Я шепнув йому, що поряд – працівник КДБ. Але він щиро відповів:

– А я нікого не боюся! І в КДБ є люди нормальні!..

Потім пішли пісні – поліські, подільські. Віталій Іванович з радістю підспівував, розповідаючи в перервах цікаві історії.

Довго не відпускав нас, кожному тиснув руки, запрошував заїжджати ще.

По цьому нагодився до мене в Чернігів. Дуже поспішав. Кількома словами перекинулися про творчі справи, спільних знайомих, а на закінчення він попрохав:

– Я купив нові шини до машини. А для цього позичив у тебе гроші...

– Не розумію, – розводив руками я.

– Це для моєї дружини, на всяк випадок. Якщо вона питає тебе про це, скажи, що справді позичив мені двісті карбованців. Вибачай, я помчав...

– Куди?

– На Київ. До зустрічі!..

На жаль, більше я з Віталієм Івановичем не бачився. З великим болем почув про його кончину. А пам'ять про прекрасного письменника і чудову людину завше бережу у своєму серці.

Джерело:

<http://nslovo.com/blog/vitalij-petlovanyj-zalyshavsya-samym-soboyu>